

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

§. 4. Geographica descriptio Sardiniae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

men inditum Insulæ: secuti sunt Græci Bœotij Duce Aristæo non vt mercatores, quod ante Sardum fecerant, & hanc Ichnusam appellarant, sed vt victores & coloni. Hispani postmodum venerunt Duce Norace, qui Noram illic condidit. Exinde Thespienses cum Iolao, & Ilienses post Troiam incensam. Græci verò cum in omnes Insulas effunderent Colonias, hinc quoque suas affixere; venere quoque & Locrenses teste Solino, & Carthaginienses, sed paulò ante Cyri tempora, vt ex Orosij & Iustini dictis colligitur: certè Olymp. 97. an. 1. adhuc Græcis parebat; sed post annos tredecim eorum iugum excussere Sardi, quod tamen paulò post recepere vt ex Diod. lib. 14. & 15. intelligitur. Ante primum bellum Punicum non est tentata à Romanis, eoque confecto iis cessit, rebellauit autem 2. bello Punico, sed statim domita est: quamquam Montana incolentes numquam planè aut à Pœnis, aut à Romanis subiugari potuerint.

§. 4. Geographica descriptio Sardinia.

N V M. I. Latus Boreale Sardinia.

VR- { Iuliola: hodie *Castro di Doria*.
 BES { Plubium: ex Ptolemaico situ *S. Reparata*.
 PROMON- { ERBANTIUM: *Capo della Testa*, aliter *di S. Reparata*.
 TORIA { VRSI PRO. *Capo dell' Orso*.
 MINO- { Nymphæa: hodie *Paraguana*.
 RES { Phintonis, seu Fintonis: *Isola di Figo*.
 INSV- { Fossa, Græcis Taphros: *Isola Rossa*: eodem nomine dicebatur Fretum inter Corsicam & Sardiniam.
 LÆ

N V M. 2. Latus Occidentale Sardinia.

V R- { TIBVLA, Tibulæ Antonino: *Castro Aragonese*.
 TVRRIS LIBISSONIS, quam vnam Coloniam Sardinia vocat Plinius; apud Antoninum ad Turrem: hodie *Torre*.
 Tiliium, seu Tillium: *Argentera*.
 Nymphæus Portus: hodie *Porticiuolo oppidi Môte Giraro*.
Parall. Geogr. Tom. II. S S S

- CORAX: hodie *Algeri*; cuius Portus Carcacodes dictus, hodie amplissimus Sinus, *Golfo d' Algeri*.
 Oſæ, Antonino Othoca: hodie *Osko*.
 BES BOSÆ, cuius incolæ Bofenses Plinio ad Fl. Termum: hodie nomen retinet, *Bofa*.
 Neapolis: *Neapoli*.
 SARDOPATORIS Fanum, Ptolemæo Pro. vbi colebatur Genius Sardinia: hodie *Capo di Frasca*.
 PRO- } GORDITANVM, contra Herculis Insulam: hodie *Capo di*
 MON- } *Monte Falcone*.
 TO- } HERMÆVM, seu Mercurij: *Capo della Caccia*.
 RIA } CRASSVM Ptolem. Ταχῆα ἀργῆρα: *Capo Argentera*.
 FLV- } TERMVS: hodie Aragonensis, *Fiume Aragonese*.
 VII. } THYRSVS, per mediam Insulam fluens: *Thyrso*.
 Sacer: hodie *Sacro* in nouis Tabulis.
 INSV- } Herculis, Plinio duæ; vna Maior: hodie *Asinara*; alia Mi-
 LÆ } nor: *Isola Piana*.
 MI- } Diabate Ptolemæi: hodie *Faluga*.
 NO- } BERTVLA: hodie *Coffia di Donna*; suspicatur Cluuerius
 RES } scribendum esse *Betula*, & duas fuisse vt nunc sunt,
 quarum minor dicitur *Malauente*.

NVM. 3. *Latus Australe Sardinia.*

- Populum; quid sit hodie *nesciunt etiam indigene*.
 VR- } SVLCI, incolæ Sulcitani, & Sulcenses, à Carthaginen-
 } fibus vrbs condita, antiquissima Sardinia cum Calari
 BES } MELÆ: hodie locus eius ostenditur ad *Palma di Sole*.
 } PENINSVLA, vbi hodie fixum oppidum *Parignano*.
 } BIOTA, aliter & Bithia oppidum cum Portu, Biora An-
 } tonino: hodie *Porto Bota*.
 PROMON- } Sulcense, seu Sulchense Plinio: hodie *la Punta*
 TORIVM } *dell' Vlga*.
 MI- } HIERACVM, seu Accipitrum: *Isola di Santo Petro*.
 NO- } Plumbaria, Græcis *μολυβδάρις*: *Isola Piana*.
 RES } ENOSIS: *l'Isola di Sant-Amioco*.

INSV- BOARIA, & Boaris: *Il Toro*, Infula Tauri.
LÆ. Bucina: *la Vacca*, Infula Vaccæ.

NUM. 4. *Latus Orientale Sardinie.*

VR- Herculis Portus: hodie *Chia*.
BES- CARALIS incolis *Cagliari*, vt & nobis Gallis, Italis *Cagliari*; olim Carales in plurali Liuius & Hirtius, Floro Carala caput totius Insulæ; portus olim celeberrimus: describitur à Claudiano de bello Gildouico, *Tenditur in longum Calaris*; & extendebatur ad Promontorium vbi nunc Fanum S. Eliæ, vt aiunt indigenæ.
MA- Scarcapos Antonini: hodie *Scarabos*, ostium fluuioli & portus.
RITI- SVLPICIVS Portus, & Sulpicius, cuius incolæ Sulpicenses, & Sulpici-Portuenses: hodie *nulla huius Portus, aut oppidi vestigia supersunt*.
MÆ. Liquidonensium Portus, aliter Luquidonensium: hodie *Lagoliafro*, aliter *Lago d'Ogliafro*.
FERONIA: *S. Maria Nauarese*.
OLBIA, postea Vlbia (vnde incolæ Olbieneses & Vlbieneses) ad quam appulit Scipio bellum gesturus in Pœnos: Rudera antiquum nomen retinent: *Olbia Roii-nata*.
OLBIANVS Portus: hodie *Golfo di Siniscola*, aliter *de Posala*, & *de Defen*.
PROMONTORIA- } Cunicularium, apud Ptolemæum corruptè Cunicularium: *Capo Pullo*.
FLV- } SÆPRVS: hodie *Scarabos* oppido cognominis.
VII. } CEDRIS: *Cedro*, in lacum Liastrum cadens.
INSV- CVNICVLARIA: *Isola del Pullo*.
LÆ } FIGARIA: Antonino corruptè Ruraria, Cluuerio bene ex verbis Plinij *Coltelazo*.
MI- } COLLODES: hodie *Serpentera*.
HERAS LVTRA, hoc est Balnea Iunonis: vbi statuenda sit non video, *creditur disparuisse*.

SSff ij

NO- Belerides Insulæ: hodie tres dictæ *le Sanguinare*.
RES. HERMÆA Insula, seu Mercurij: hodie *Isola di Tauolara*,
aliter *di Tolara*.

NVM. 5. *Loca Mediterranea Sardinie.*

VR- Æforo: hodie *Ocari*.
SAROLAPIS Ptolemæo, Antonino Sorabilis: hodie *Sarlapè*.
VALENTIA, aliter quibusdam Valeria, pessimè quibus-
dam Aleria, & olim *Leriam* dici volunt, ineptissimè; in-
BES colæ Plinio Valentini: hodie *Valentino* in nouis Tabu-
lis.
Luquido: *Loconi*.
CON- Fanum Carisi Antonino, forte Canusi, vnde populi Ca-
nufitani Ptolemæo: hodie *Fauì*.
NORA antiqua ciuitas, condita à Norace Hispano de
quo in Historicis, qui eò appulit, vt ait Pausanias in
TI- Phocicis: hodie *Nori*.
Fertaria cuius etiam rudera periere, non longè à *Capo*
NEN- *Ferrato*, aliter *Capo di Corbonara*.
Sufalius vicus: *San-Pedro*, Fanum S. Petri.
Æsa: hodie Fanum S. Gauini: *S. Gauino*.
LESITANÆ aquæ: hodie Thermæ, seu aquæ calidæ inter
TIS *S. Gauinum*, & *Montem Regalem*.
METALLA: hodie ciuitas Ecclesiarum, vulgò *Ciuita di*
Glisa.
VSSELLIS Colonia: incolæ Vsellitani, quos Ptolemæus
SAR- corruptè Celsitanos vocat; eidem Ptolemæo dicitur
Kolaria, quomodo ergo Plinius vnã dixit esse Colo-
niam Turrem Libiffonis: hodie Vsellis est *Oristagni*.
DI- Cornus, caput Pellitorum Sardorum: *Corneto*.
GVRVLIS Pausaniæ Ogrillis, meliùs Goryllis per me-
tathesim: hodie rudera ostenduntur circa *Algerium*
NIÆ. versus *Olbiã*: meminit & Guralis nouæ Ptolemæus;
quid sit ignorauit etiam Cluuerius.

MON- INSANI quorum meminere plerique veterum, de qui-
bus Florus lib. 2. cap. 5. hi per mediam Insulam de-

T E S. } currunt, ut innuit, & iis immanitatem tribuit; Μαγόμε-
 va Ptolemæus vocat: & hodie credit Ortelius nomi-
 nari *Canelle*.

N V M. 6. *Populi Sardinie celeberrimi.*

CORSI primi à Ptolemæo collocantur in parte Boreali Insulæ, quorum etiam meminit Mela: Pausanias in Phocicis ait eos à Pœnis expulsos non fuisse, quia degebant in montibus: *vixere in Boreali parte Insule.*

BALARI, vna ex gentibus montanis, raptò viuentes, & agrorum suorum, licèt feracium, culturam negligentes, maximè Pisanis infensi quorum littora deprædabantur, sic Strabo. Pausanias in Phocicis ait eos esse Afros & Hispanos qui rebellauere aduersus Carthaginenses, montium obtinere iuga, & seorsim considerare: unde Corfi eos linguâ suâ *Badaros*, hoc est exules dixere: *habitaere infra Corsos in Meridiem.*

DIAGEBRENSIS montani populi Straboni, antea vocati Iolaenses, sic dicti à Iolao, qui eò quosdam liberos Herculis adduxit, aliter eos Iolæos vocant: *incoluere infra Balaros magis in Austrum.*

SARDI PELLITI; malè apud Liuium, & corruptè *Pellidi*, ita dicti quòd vestirentur pellibus: eorum situs ex vrbe quæ eis assignatur Corno, hodie *Cornetto* colligi potest, *scilicet versus Occidentem Insule non procul à littore, ad Fl. Aragonese.*

C A P V T XIII.

De variis diuisionibus antiquæ Italie.

D I V I S I O quâ vsi sumus toto hoc libro ex consensu optimorum scriptorum elicita fuit; nunc doctrinæ gratiâ, omnes diuisiones proponendæ sunt quibus veteres vsi esse perhibentur. Eæ porrò sex omnino numerantur: 1. Augusti: 2. Strabonis: 3. Antonini: 4. Ptolemæi: 5. Notitiæ Imperij, seu Constantini: 6. denique Pauli Diaconi lib. 2. cap. 15. & seq. rerum Longobardicarum. Primam & quintam accuratiùs expediemus §. 1. 2. & 3. reliquas hîc tibi per synopsis offerimus.

S S ff ij